

In de bres voor
bedreigde
nachtvlinders.
Ervaringen uit
Vlaanderen.

Wim Veraghtert
Natuurpunt Studie

Nachtvlinders & natuurbeheer

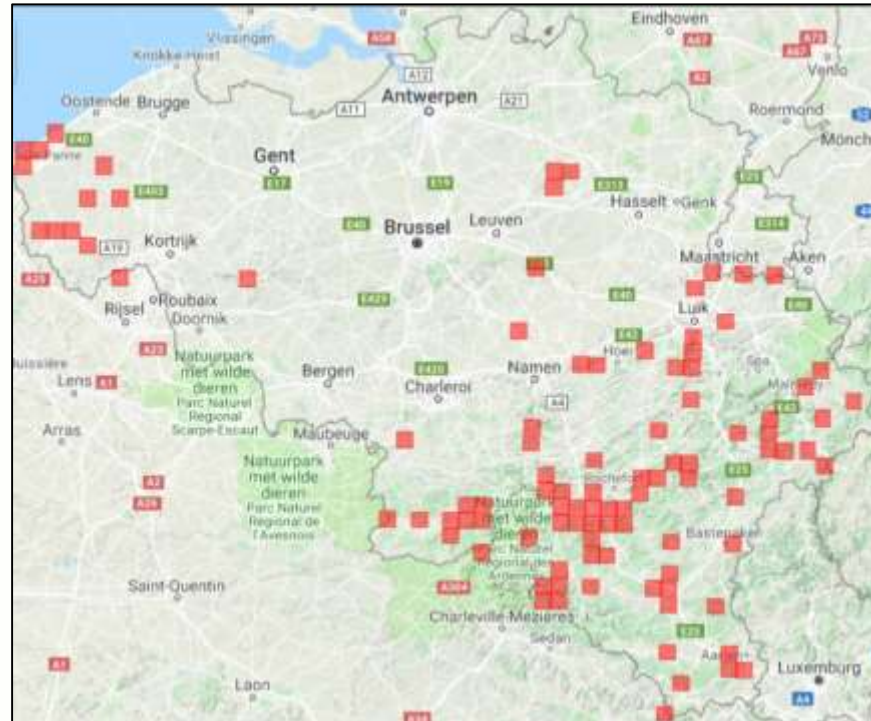

Weinig aandacht voor nachtvlinders in het natuurbeheer

- Vaak ontbreekt lokale kennis over soorten in gebieden.
 - Daarnaast kennishiaten op vlak van ecologie
- ➔ Specifieke beheeradviezen moeilijk te formuleren

Diana-uil
Gripesia aprilina

Nachtvlinders & natuurbeheer

Ratelaarspanner
Perizoma albulata

&

Kleine ratelaar
Rhinanthus minor

Gespecialiseerde soorten
hebben meer nodig dan de
juiste plant!

Nachtvlinders & natuurherstel

Case 1: Averbode Bos & Heide

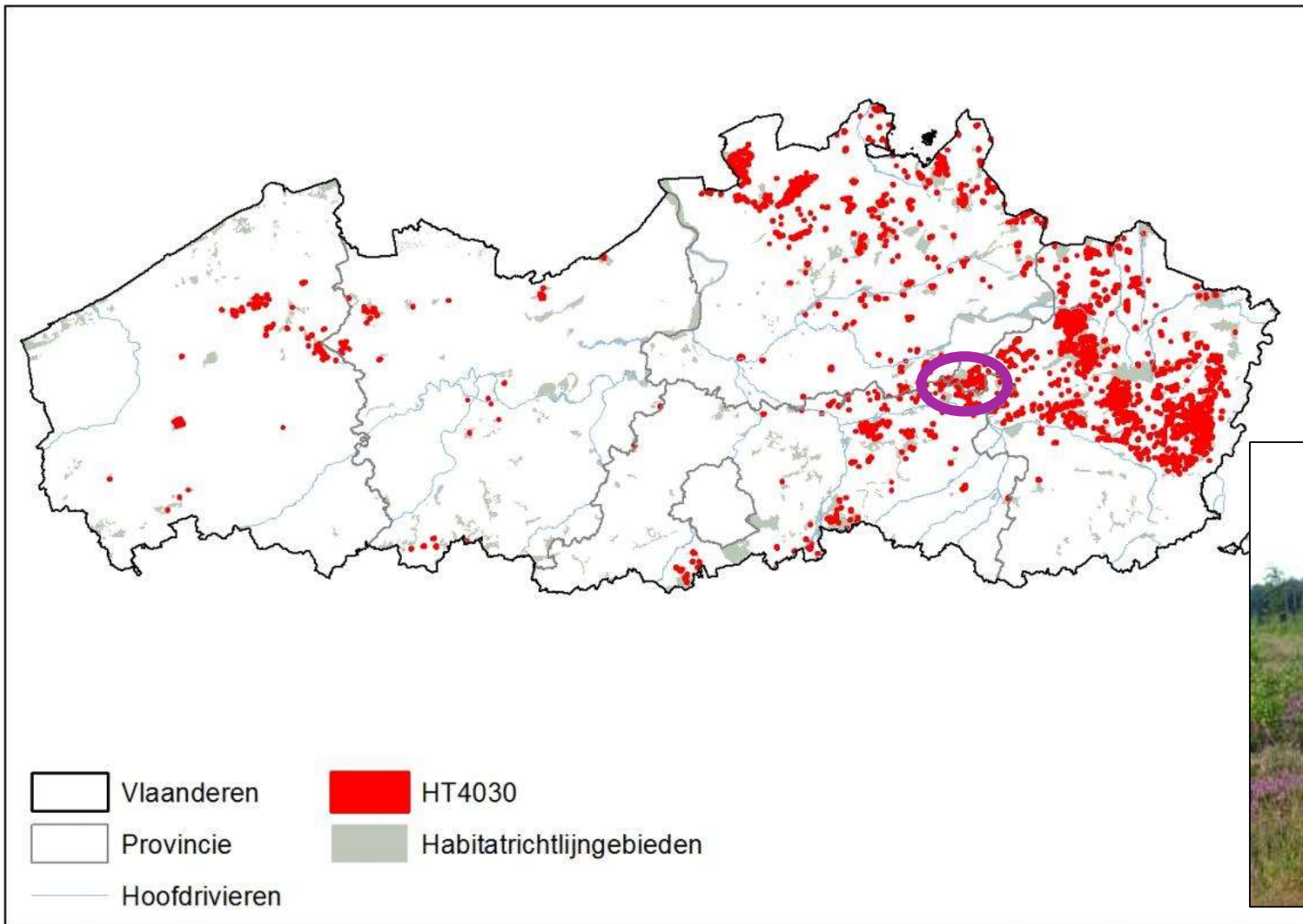
Heideherstel: niet specifiek op nachtvlinders gericht

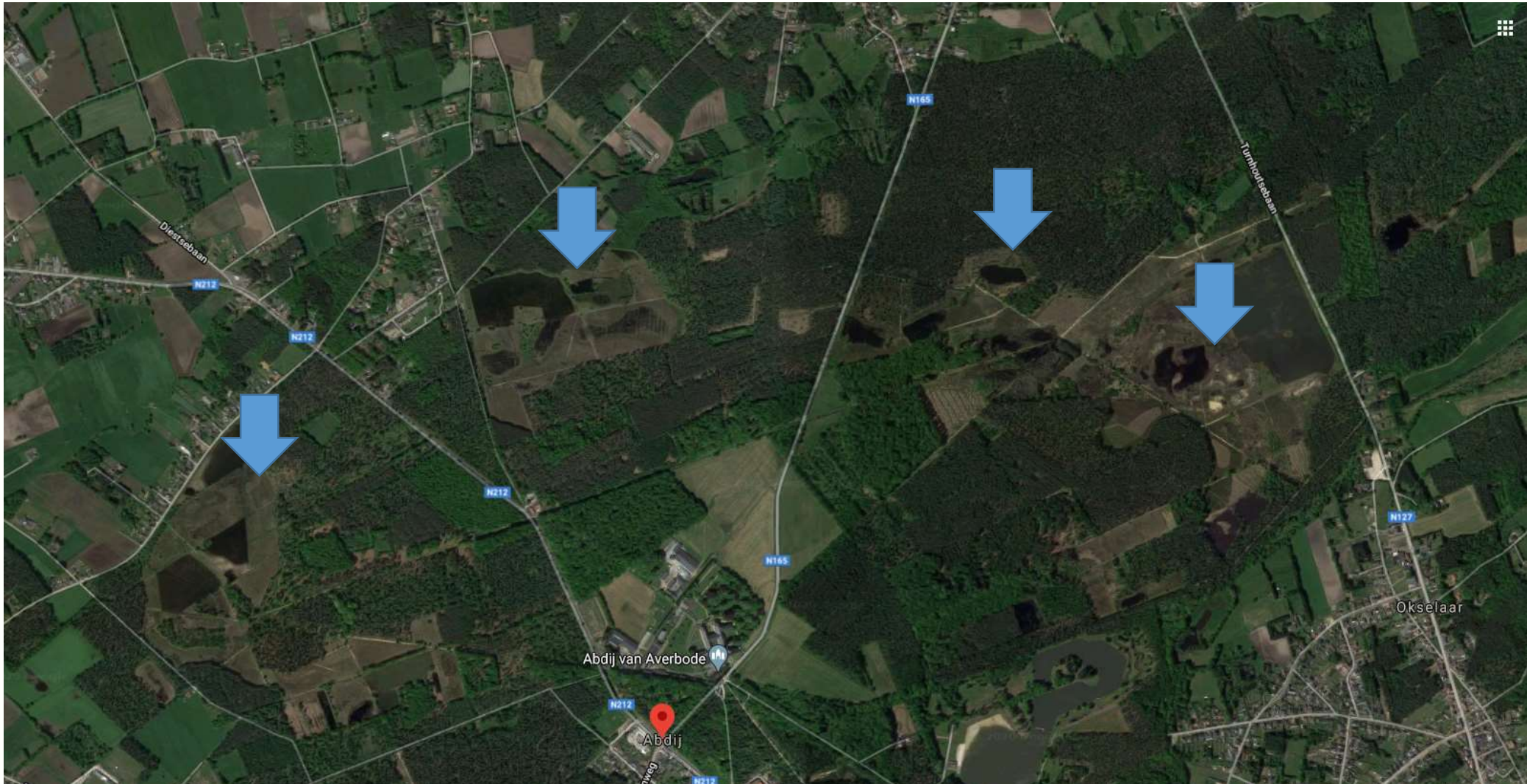
Zwarte witvleugeluil
Aporophyla nigra

Averbode Bos & Heide

Case: Averbode Bos & Heide

Lente in Kadaverbode

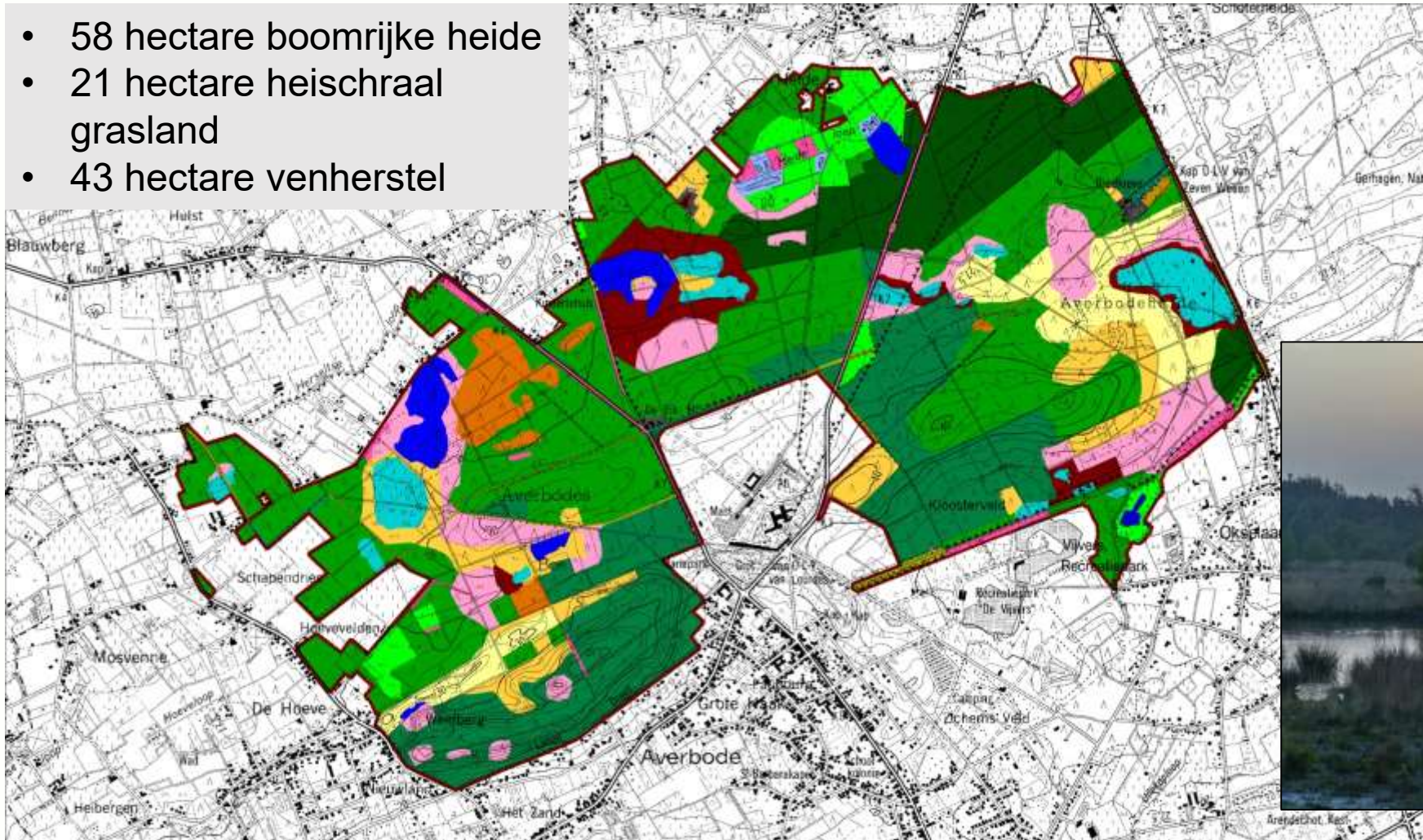
Requiem for a forest

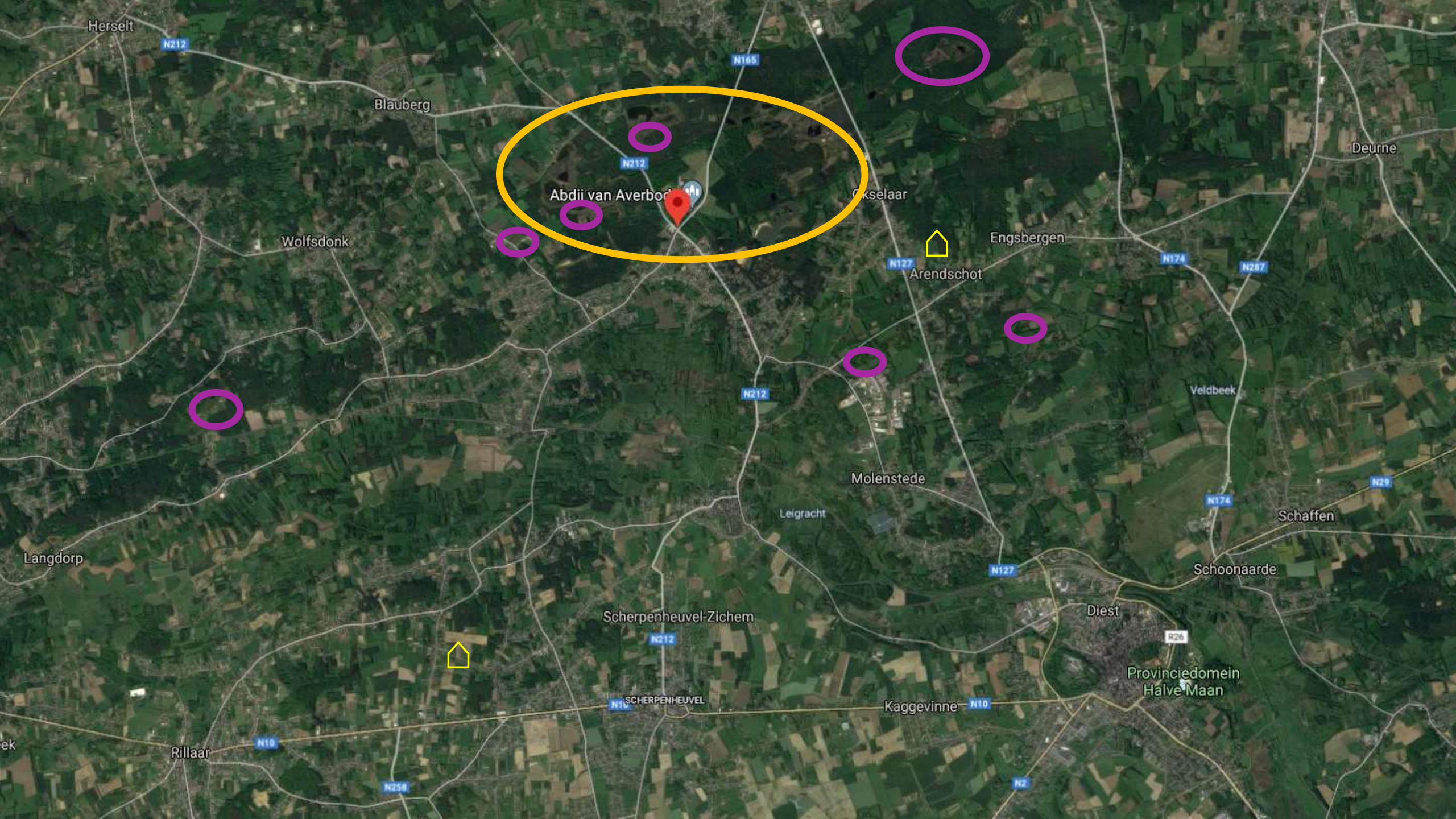
Streefbeeldencarta Averbode B&H

natuurpunt

- 58 hectare boomrijke heide
- 21 hectare heischraal grasland
- 43 hectare venherstel

Herselt

N212

Blauberg

N165

Deurne

Abdii van Averbod

Okselaar

Wolfsdonk

Engsbergen

N127

Arendschot

N174

N287

Veldbeek

N212

Molenstede

Leigracht

Schaffen

N29

Schoonaarde

Diest

Provinciedomein
Halve Maan

R26

Kaggevinne

N10

Scherpenheuvel-Zichem

N212

SCHERPENHEUVEL

N16

Rillaar

N10

N258

N2

Opmerkelijke tuinwaarnemingen

Zwarte witvleugeluil
Aporophyla nigra

Grijze heide-uil
Lycophotia molothina

Gevlekte heispanner
Dyscia fagaria

Heideringelrups
Malacosoma castrensis

Averbode Bos & Heide anno 2019

- 1005 waargenomen nachtvlinders (437 macro's)
- Aanwezige populaties van:
 - Zwartpuntvolgeling
 - Late heide-uil
 - Pijpenstro-uil
 - Zwarte witvleugeluil
 - Egale & randstipspanner
 - Heideringelrups
 - Zuidelijke tandvlinder
 - Getande vlakjesmot
 - Heidehaakbladroller
 - Goudlichtmot
 - Gestreepte heidekokermot

**Zuidelijke
tandvlinder**

Geogde w-uil

Heideblauwtje

Varenuil

Purperen stipspanner

Pijpenstro-uil

Zwartpuntvolgeling

Late heide-uil

Getande vlakjesmot

Case 2: Moerasnachtvlinders

Zilverhaak

Veraghtert et al. 2012.
Natuur.focus 11(1): 12-20

- Moerassen als belangrijk leefgebied voor vlinders
- Een selectie van 33 moerasnachtvlinders (macro-)
- 10 soorten met 'Natuurpunt-label'

Kleine rietvink

Moerasnachtvlinders

natuurpunt

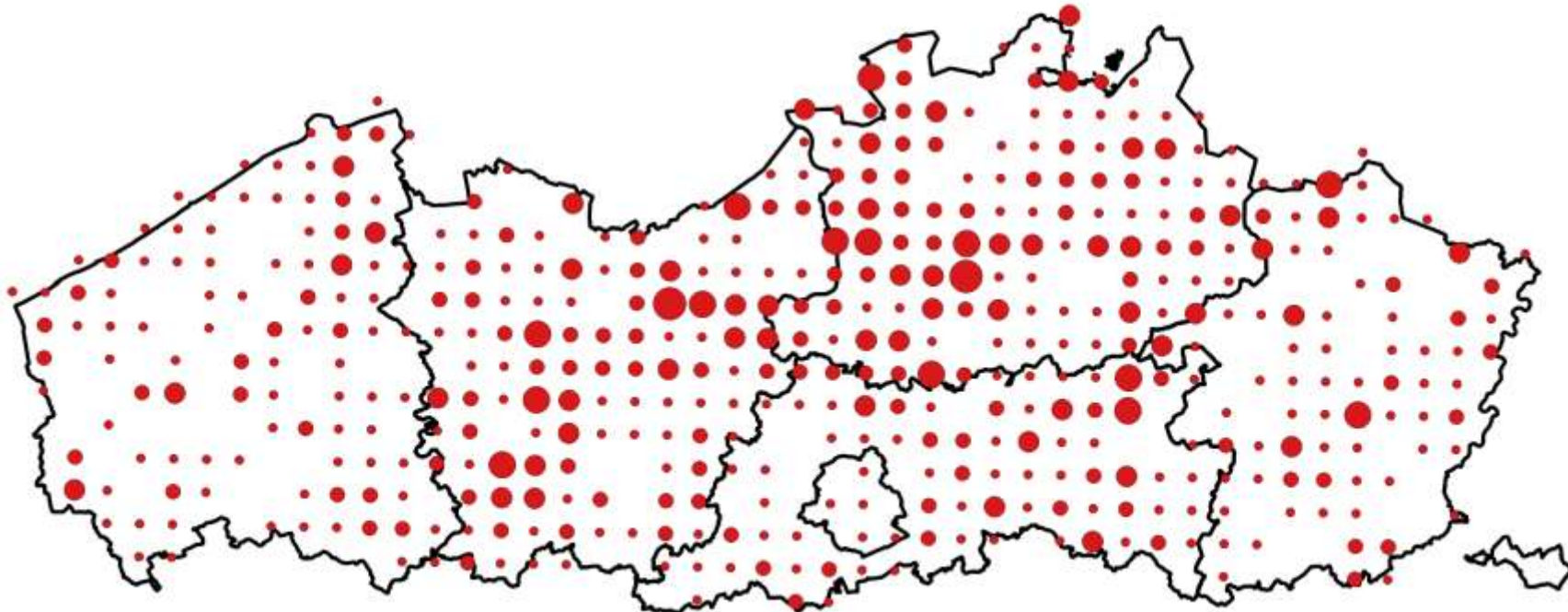
Legende

moerasnachtvlinders per UTM5

- 1 - 5
- 6 - 10
- 11 - 15
- 16 - 20
- 21 - 22

□ provinciegrenzen Vlaanderen

Verspreiding van moerasnachtvlinders in Vlaanderen

Poelruitspanner *Gagitodes sagittata*

Zeldzaam in heel
West-Europa
Gebonden aan
Poelruit
(*Thalictrum flavum*)

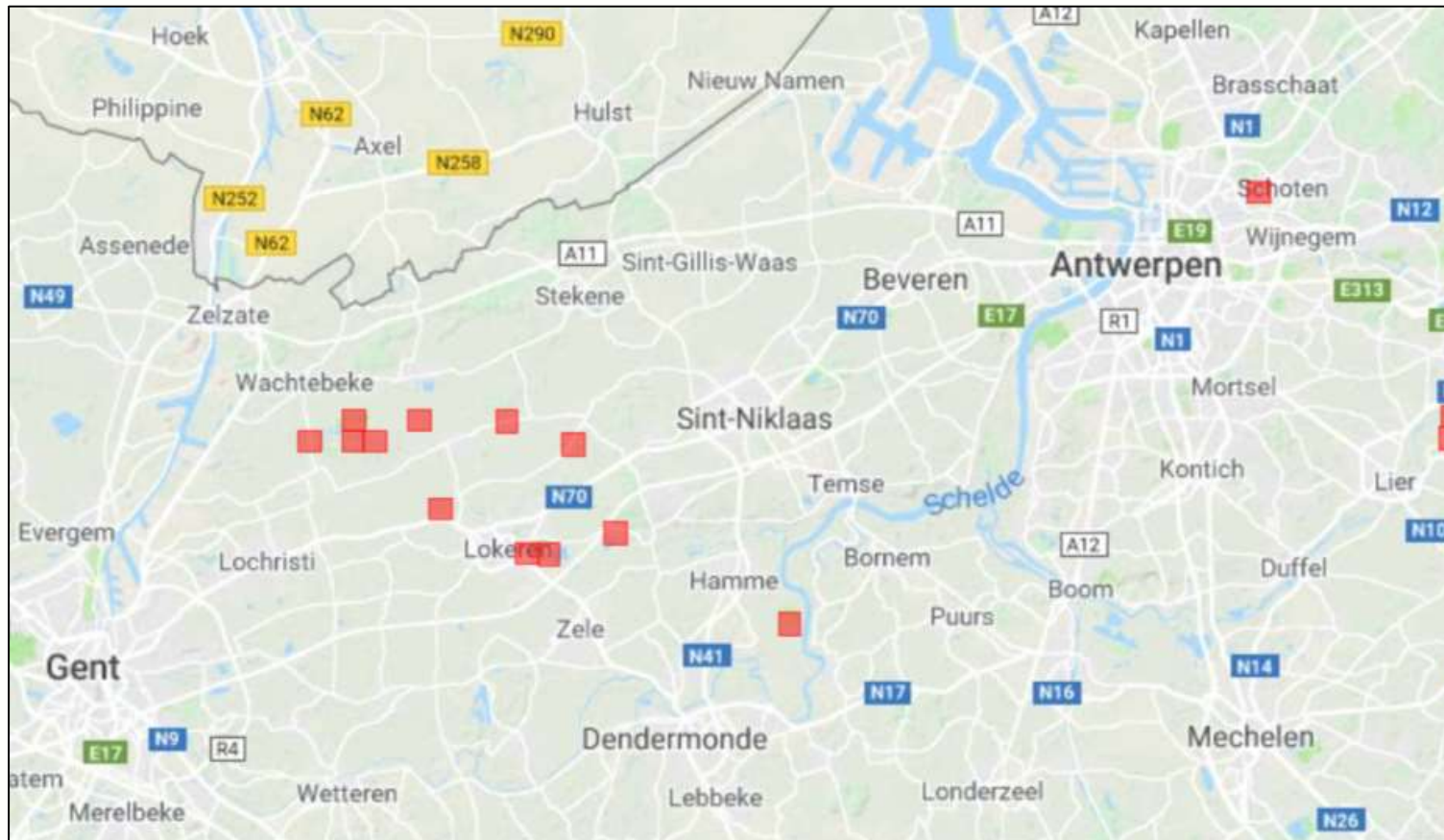

Poelruitspanner *Gagitodes sagittata*

natuurpunt

Verspreiding in België: 2003-2019.

Twee bolwerken: Durmevallei & vallei van de Kleine Nete

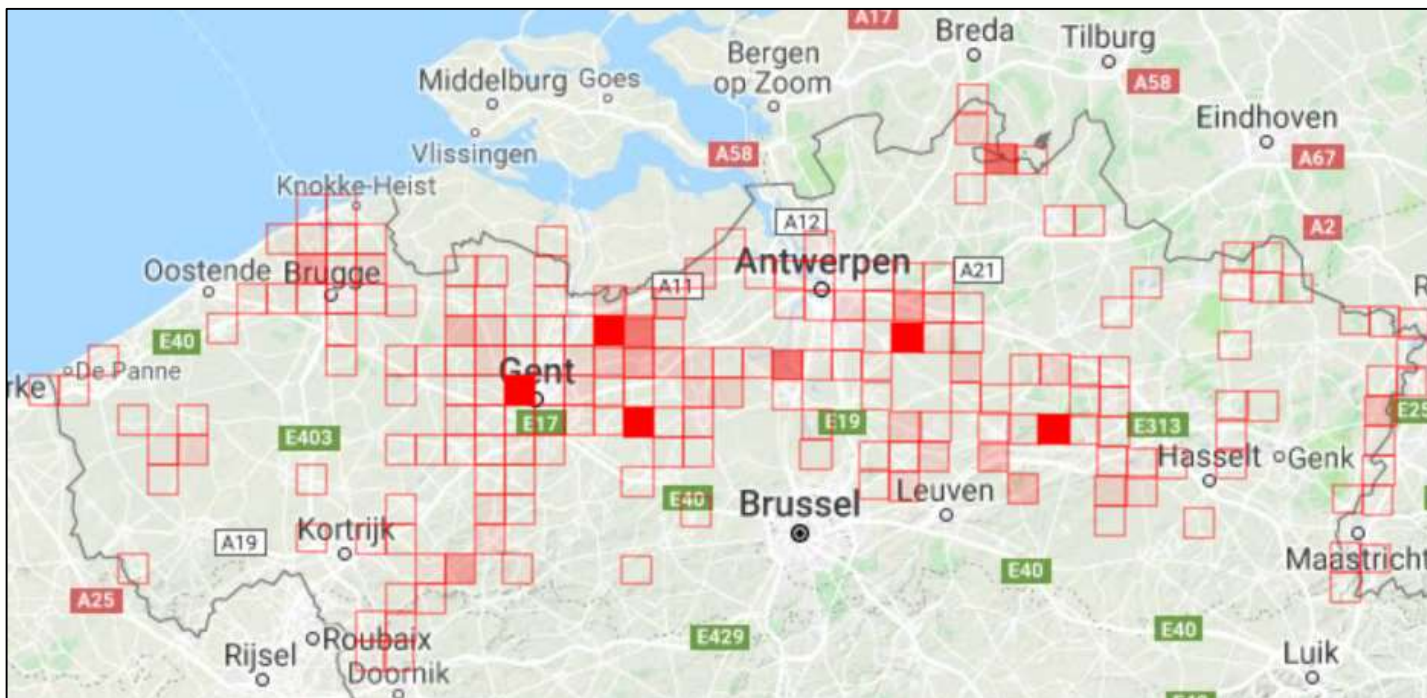
Poelruit

Thalictrum flavum

natuurpunt

Verspreiding in Vlaanderen: 2003-2018.

- Vaak in riviervalleien
- Vaak in vochtige ruigtes
(Habitat type 6430; Filipendulion)

Poelruitspanner

Welke plant geschikt als voedselplant?

Poelruitspanner: Ervaringen uit Engeland

- Nene Washes (Cambridgeshire)
 - Graasbeheer: in het voorjaar nefast
 - Maaibeheer: enkel maaien na half augustus
 - Winteroverstromingen kunnen geen kwaad

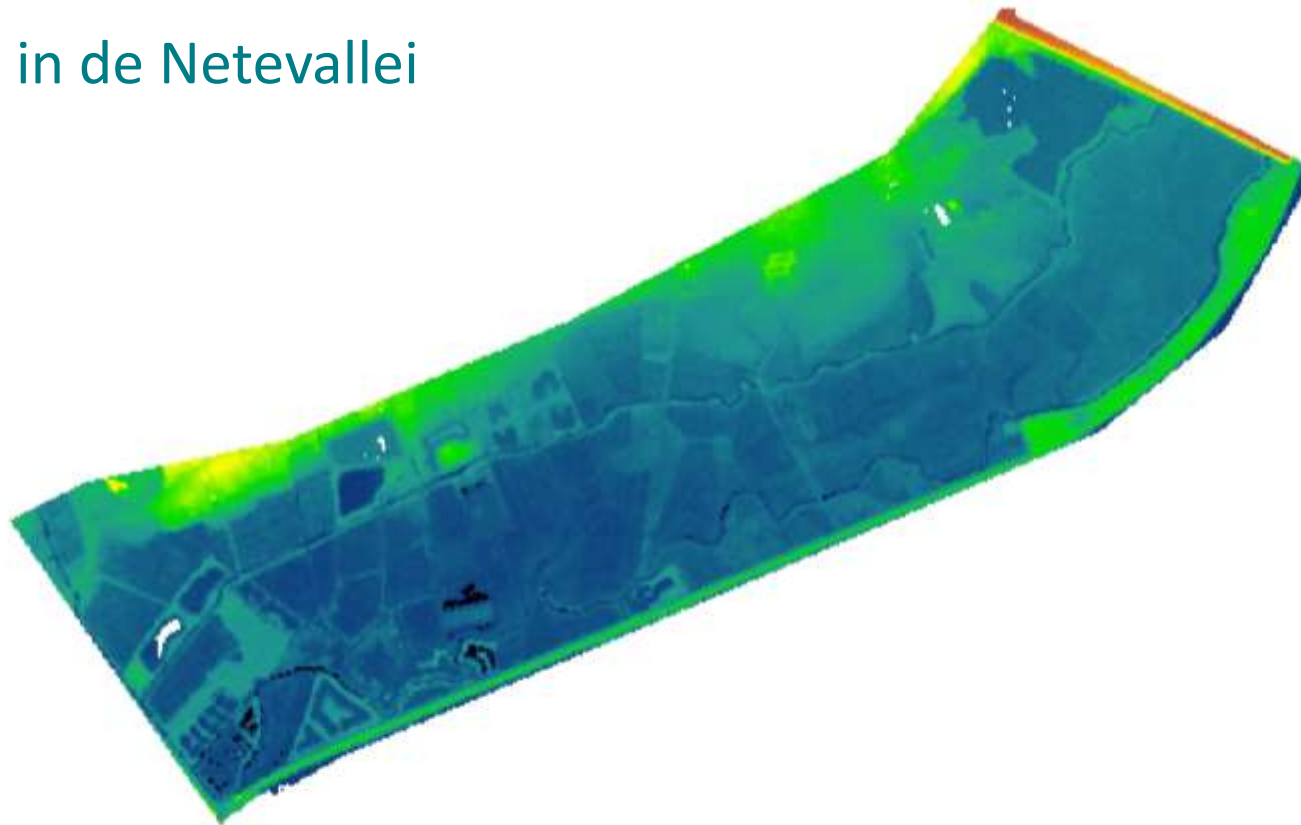
Beheer voor de Poelruitspanner

Viersels Gebroekt: Overstromingen in mei-juni

4,60m TAW

- Juni 2016: recordhoge waterstand door regen
- Bever vestigt zich in de Netevallei

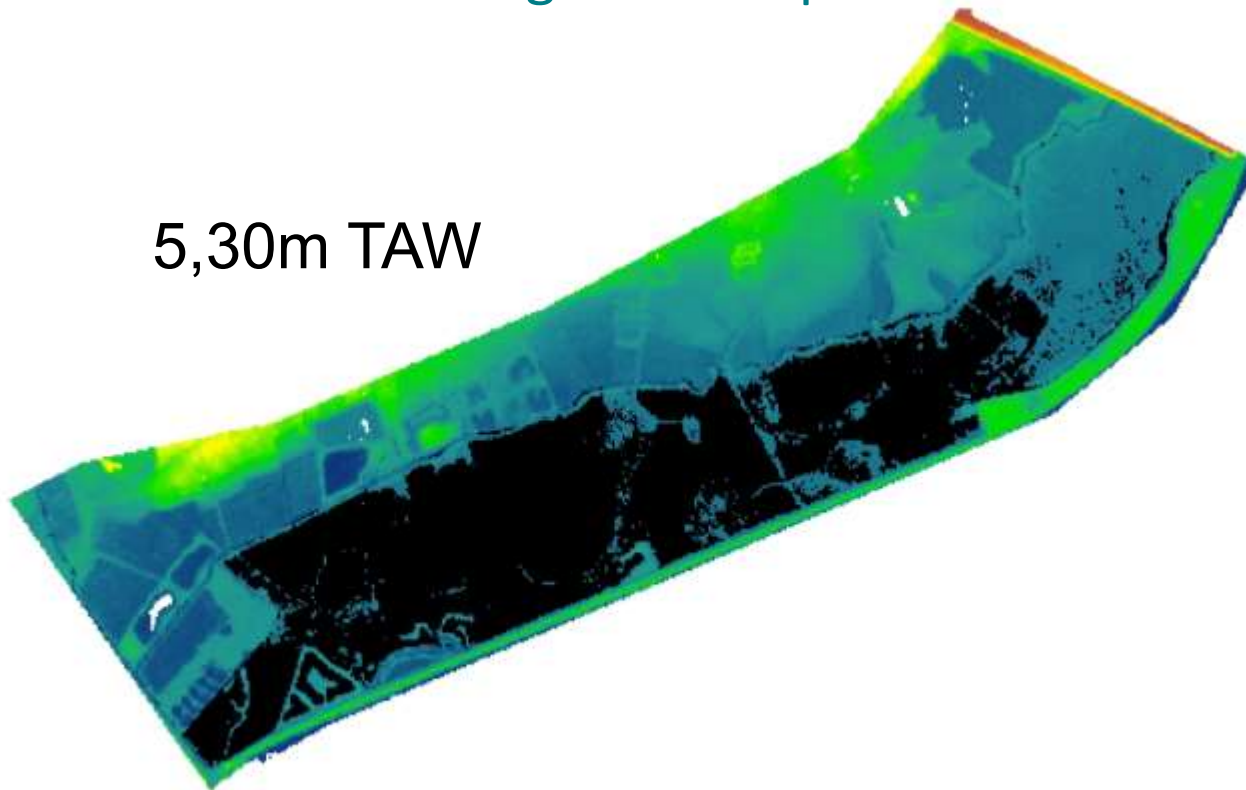

Beheer voor de Poelruitspanner

- Zijn lente- en zomeroverstromingen nefast voor de poppen?
- Laatste waarneming Poelruitspanner in Netevallei: 2013

5,30m TAW

Beheer voor de Poelruitspanner

Situatie in de Durmevallei

- Kleine gefragmenteerde populaties
- Voedselplanten in beschaduwde en niet-overstroomde standplaatsen
- Kleinschalige beheerexperimenten
 - Begrazing nefast voor Poelruit
 - Kleinschalig maaibeheer

Samengevat

- Specifiek natuurbeheer voor nachtvlinders gebeurt nog (te) weinig
- Natuurherstel voor bedreigde habitattypes vaak positief voor zeldzame nachtvlinders
- Kunnen we de Poelruitspanner in Vlaanderen behouden?

Heideringelrups © Lex Peeters

Vragen?

Met dank aan alle vrijwilligers voor het in kaart brengen van bedreigde nachtvlinders & aan de fotografen (Els Bal, Pieter Cox, Wim Declercq, Marc Herremans, Maarten Jacobs, Kurt Jonckheere, Lander Kestemont, Chris Steeman, Robin Vermynen e.a.)